

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LXXXII. Qui contra Jura mercatur, bonam fidem præsumitur non habere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

cedi communiter & facile solent, sine accurata, & ferè nulla ponderatione eorum, quæ, si de iis cogitaretur, verisimiliter excipienda & non concedenda essent. Unde ad talia, utpote non satis cognita concedentis intentio ac voluntas se non extendisse præsumitur. Accedit; quòd generalitas pariat obscuritatem. Unde, sicut in obscuris, *Reg. Inspicimus 45. hic*, sic & in generalibus id, quod verisimile est, accipitur: & id, quod in specie concedendum non fuisse, verisimile est, exceptum intelligitur, aut non concessum.

4. Atque hoc sensu acceptæ Regulæ locus etiam est, quando generali concessioni Motus proprii aliavè similis clausula est adjecta; quia generalia non sufficiunt ad specialia tollenda; cum genus non deroget speciei, *Reg. Generi 34. hic*: uti &, si eadem concessionis generalitas sit geminata; quia geminatio sive iteratio actus, licet firmitatem explicet instar adjecti juramenti, Panormit, *in c. Cum contingat 28. de Jurejurando*, non tamen eam ampliat sive extendit ultra ea, quæ simplici concessione continentur, Peck. *hic n. 9.*

Quare secundum *Reg. Semper cit.* specialia generalibus insunt & inesse intelliguntur: nisi verisimilis præsumptio sit, disponentis intentione specialia quædam non comprehensa; quòd, ea non ponderata, imò nec cogitata fuisse, rationaliter inde conjiçitur; quòd, si animo occurrissent, expressè & in specie non concedenda, sed excipienda fuisse, omnino verisimile sit.

Neque in contrarium facit; quòd disponens, si specialia non concedere, eavè excipere voluisset, id exprimere facile potuisset; ac proinde, cum ea non excipit, vel negat, interpretatio contra ipsum faciendâ sit, per *Reg. Contra eum 57. hic*; ut generalis concessio ad quæcunque

porrigatur. Non, inquam, hoc contra Regulam facit; quia contra disponentem ininterpretatio faciendâ tum demum est, cum pro eo nec veritas stat, nec verisimilitudo; harum autem alteram pro eo facientem sequimur, per *Reg. cit.* ne ejus concessio ultra concedentis intentionem & ad non cogitata facile trahatur, contra *Reg. l. Non omnia 19. ff. Si cert. petat.*

Majorem veri speciem habet; quòd transactione generaliter factâ jurium remissio ad incogitata porrigatur; cum prætextu novarum specierum postea apparentium, vel reperorum novorum instrumentorum antè ignoratorum non rescindatur, *ll. Sub prætextu 19. & 29. C. de Transact.* Sed hoc quoque Regulam nostrâ non convellit; cum enim partes transigendò finem liti imponere intendant, speciebus quoque & instrumentis non apparentibus, in ipsis fundato Juri renuntiare, qui transigunt, specialiter censentur, *ll. cit.* licet aliàs expressis majora & alia in specie verisimiliter non concedenda ipsa quoque transactio non comprehendat suâ generalitate, *l. Age 1. l. Si de certa 31. C. de Transact. & l. Licet 2. C. de Judiciis*, Glossa in *l. Age cit. V. Pecunia*, Panormit, *in c. 1. de Transact.* Wertenbec. *Vol. 2. Const. 42. n. 54.* & Schurf. *Cent. 1. Const. 65. n. 8.*

REGVLA LXXXII.

Qui contra Jura mercatur, bonam fidem præsumitur non habere.

SUMMARIUM.

1. Ita mercatur, quiæmit contra Juris prohibitionem.
2. Regula sensus, ratiòque,
3. Et solutio objectorum.

Contra

1. **C**ontra Jus mercatur, qui aliquid emit contra legis vel canonis prohibitionem, vg. Ecclesiam vel beneficium Ecclesiasticum, *e. Non satis 8. & c. Cum in Ecclesia 9. de Simonia: à pupillo sine autoritate tutoris, l. Pro emptore 2. §. 15. ff. Pro emptore, vel à Præfato, Ecclesie vel Monasterii rem immobilem sine iusta causa vel Jure præscripta solennitate vendente, emendò, c. 1. c. Tua nuper 8. de his, que à Prælat. & c. 1. de Reb. Eccles. alien. in 6. Unde.*

2. Regula propozita sensus est, *Is, qui contra publicam & notoriam legis vel canonis prohibitionem aliquid emit, id dolo & cum peccato facere præsumitur: ut idcirco pro rei sic emptæ possessore male fidei verè, si prohibitionem scivit: si verò id ignoravit, præsumpta habeatur, juxta rescriptum Impetiale, Mala fidei possessorem namque esse nullus ambigit eum, qui contra legum interdita mercatur, l. Quæmadmodum 7. in fine, C. de Agricol. & censit. Ratio est; quia ex una, actiones suas ad Juris, hoc est, legum canonumque & statutorum normam conformare quilibet tenetur arg. c. 1. de Constitut. & l. Leges 3. C. de LL. quicunque enim potestati subiectus est, subditus est legi, quam ea potestas promulgat, S. Thomas 1. 2. q. 96. art. 5. & Ipeculator Tit. de Constitut. n. 5. Ex altera verò parte id, quod ex Juris præscripto quis tenetur, scire, & intelligere quilibet præsumitur, l. Leges 9. C. de LL. can. fin. in fine. dist. 3. & c. fin. §. Si quis, de Clandest. de spons. adeò; ut scire, & scire debere, facileque investigando vel peritiores interrogando posse, paria reputentur, l. Regula 9. §. 3. ff. & l. Constitutiones 12. C. de J. & F. J. & c. qui nescit, quod scire debuit ac potuit, in culpa non mirus sit, quam is, qui scit, quod facere debet & non facit, juxta illud Apostoli, Si quis ignorat,*

ignorabitur, Corinth. cap. 14. V. 38. §. Si quis cit. & l. Julianus 19. ff. ad S. C. Maced. Unde, qui contra Juris prohibitionem emit ac mercatur, rem emptam possidet malâ fide verâ, si illam esse alienam scivit: præsumptâ, si ignoravit.

Neque Regula obstat; quòd bona fides semper præsumatur, si mala non probetur, l. Merito 51. ff. Pro socio & l. Dolum 6. C. de Dolo; quia malam sufficienter probat delictum mercantis contra Juris prohibitionem; cum talis circa id, quod agit, læsam habeat conscientiam, in qua malam fidem consistit, ad Reg. Mala 2. pr. in 6. & L. 2. tit. 24. n. 26. est dictum.

Neque secundo; quod Monasterium donationis titulò ab Episcopo summam promissâ majorem accipiens, ne excessum cogatur restituere, tueri se valeat præscriptione, c. Apostolica 9. de Donat. cum; quia ex communi DD. sententia præscriptione Monasterium eò solum casu defenditur, quò donationem Juri consentaneam credidit non errore Juris, sed Facti duntaxat; quòd fructus Episcopales multò, quàm erant, ampliores existimârit, Glossa in c. cit. V. Præscriptione, & Pirrhing ad Lib. 3. tit. 24. n. 23. in fine: tum verò; quia, malam fidem ex Juris ignorantia præsumptam quadragenariæ præscriptioni non officere, ex veriori aliorum sensu dictum est Lib. 2. tit. 26. n. 47.

REGULA LXXXIII.

Bona Fides non patitur, ut semel exactum iterum exigatur.

SUMMARIUM.

1. Sensus & ratio Regule.
2. Idem bis exigi etiam à diversis nequit.
3. Contrarium suadentes Juris textus
4. Quod